

کنفرانس بین‌المللی اقبال

کنفرانس بین‌المللی اقبال، چشم‌اندازهایی دربارهٔ اقبال، بررسی مطالعات جهانی اقبال ۲۱ الی ۲۴ آوریل ۲۰۰۳، لاهور پاکستان

سال ۱۳۸۱ هجری شمسی، مطابق با سال ۲۰۰۲ میلادی و مصادف با یکصد و بیست و پنجمین سال تولد شاعر، متفکر و فیلسوف بزرگ شبه قاره هند و بنیان‌گذار معنوی کشور عزیز و ارجمند پاکستان «سال اقبال» اعلام گشت.

ملت و دولت پاکستان برای هر چه بهتر و باشکوه‌تر برگزار کردن سال بزرگداشت اقبال که به حقیقت نماد و مظهر روح ملی و دینی و هویت فکری، فرهنگی و معنوی ایشان است یکدل و هماهنگ، همکاری، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری کردند. بخش اعظم فعالیتها و کوششها در «آکادمی اقبال پاکستان» تمرکز یافت و این نهاد تجسم شیفتگی و عشق مردم پاکستان به بزرگداشت اقبال شد.

سال گذشته آکادمی اقبال پاکستان در سازماندهی، برگزاری، کمک و حمایت از بسیاری از برنامه‌ها، سخنرانیها، سمینارها، نشستها، گردهماییها چه در داخل و چه در خارج از کشور در پاکستان شرکت داشت. اما گل سرسید و در واقع شاهکار فعالیتهايش برگزاری کنفرانس بین‌المللی اقبال و

چشم‌اندازهایی دربارهٔ اقبال، و بررسی مطالعات جهانی اقبال بود که از تاریخ ۲۱ الی ۲۴ آوریل ۲۰۰۳ (مطابق با دوشنبه اول اردیبهشت الی پنجشنبه چهارم اردیبهشت) در شهر لاهور پاکستان برگزار شد. محل برگزاری کنفرانس ایوان زیبا و شکوهمند اقبال بود و از شخصیت تن مهمان اقبال‌شناس که از سرتاسر جهان دعوت شده بودند در هتل هالیدی این (Holiday Inn) که مقابل «ایوان اقبال» قرار دارد پذیرایی می‌شد. در پایان مراسم هدایایی نفیس شامل کتابهای بسیار با ارزش در مورد اقبال و نوارها و CD و قلمدانی مزین به نقش ایوان اقبال به مهمانان اهدا شد.

اهداف کنفرانس:

اهداف کنفرانس عبارت بود از:

الف) تبادل افکار و اطلاعات بین اقبال‌شناسان، اندیشمندان و ادیبان سرتاسر جهان.
ب) بررسی جایگاه اقبال در متن زبانها و فرهنگهای مختلف، نحوه پذیرش و جذب او و بازتاب شخصیت، آراء، اندیشه‌ها و اشعار او در سرزمینها و فرهنگهای گوناگون شرق و غرب. به عبارت دیگر نظر به اینکه در طی شصت سال گذشته، علاوه بر ترجمه‌های آثار علامه محمد اقبال به زبانهای مختلف

دکتر محمد تولایی

سخنرانان می‌توانستند به زبانهای اردو، انگلیسی، عربی و آلمانی سخنرانی کنند. به هر سخنران پانزده دقیقه وقت داده می‌شد و بعد نوبت پرسش و پاسخ فرا می‌رسید. صبحها و بعد از ظهرها در دو نوبت سخنرانی برگزار می‌شد. جلسات به خوبی و در کمال صفا و صمیمیت برگزار شد. بدیهی است برای برگزاری کنگره‌ای بدین شکوه و عظمت سرمایه‌گذاری، برنامه‌ریزی، تلاش، کوشش ستودنی و خستگی‌ناپذیر عاشقان و شیفتگان بسیاری لازم است. چون همه ایمان داریم که من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق (آن کس که بنده خدای را سپاس نگوید خدای را سپاس نگفته است) لازم می‌دانیم از زحمات و لطف بی‌پایان همه مسئولین و برگزارکنندگان کنفرانس به ویژه دکتر محمد سهیل عمر، رئیس آکادمی اقبال که هر چه در توان داشتند در طبق اخلاص نهادند تشکر کنیم. خداوند او را جزای خیر دهد.

در پایان ذکر این نکته لازم است که از ایران دو نفر دعوت شده بودند: آقای محمد بقایی (ماکان) و دکتر محمد تولایی عضو هیأت علمی دانشگاه اورمیه. آقای بقایی به بررسی تحقیقات انجام شده درباره اقبال در ایران در طی چند دهه اخیر پرداخت و دکتر تولایی مقاله‌ای با عنوان «اقبال» تجدد و روشنفکران ایران» ارائه کرد.

شرح و تفسیرها و مقابله و مقایسه‌های متعددی درباره این آثار صورت گرفته و به صور گوناگون بر متفکران و شاعران تأثیر گذاشته است، آکادمی اقبال، خواهان بررسی این آثار و آگاه ساختن نمایندگان فرهنگ کشورهای جهان در این زمینه بود. (ج) بررسی مطالعات فلسفی و دانشگاهی درباره اقبال و معرفی پژوهشگران ممتاز اقبال‌شناس.

(د) بررسی جریانهای فعلی اقبال‌شناسی و تلاش در جهت رفع کاستیها و نواقص این جریانها.

(ه) تلاش برای درک ژرف‌تر اندیشه‌های اقبال و یافتن ارتباط آنها با دنیای معاصر.

سخنرانیها

کنفرانس با قرائت آیاتی چند از قرآن کریم آغاز شد و سپس ریاست محترم جمهوری پاکستان، آقای پرویز مشرف رسماً کنفرانس را افتتاح کردند. پس از ایشان آقای جاوید اقبال به مهمانان خوش آمد گفتند و بعد آقای محمد سهیل عمر رئیس آکادمی اقبال سخنرانی مبسوطی درباره اهداف کنفرانس و اقدامات انجام گرفته در سال اقبال کردند و سپس به کسانی که نقشی مؤثر در پیشبرد مطالعات اقبال‌شناسی داشتند جوایزی داده شد.